

EL LLENGUATGE

La concordança

Les faltes de concordança gramatical, especialment de nombre, entre el subjecte i el verb, encara que sembli que es tracta d'una qüestió molt elemental, són molt més freqüents del que un podria pensar. En la majoria dels casos, aquestes faltes de concordança es deuen a una inversió de l'ordre normal dels termes de l'oració, és a dir, solen tenir lloc en aquelles oracions en què el verb precedeix el subjecte. No deixa d'haver-hi, és clar, casos poc clars i d'interpretació subjectiva, però ara ens referim més aviat a aquells que, amb un poc de reflexió —si es vol, amb una anàlisi atenta—, no han d'ofrir cap dubte.

No hi ha dubte, efectivament, que si el subjecte de l'oració és un grup nominal com és ara *el porter i l'ordenança*, el verb ha de revestir la forma del plural: *El porter i l'ordenança diuen que ho van veure*. Es pot dir que l'esma de la llengua no permet altra cosa. Però en una construcció en què el verb precedeix un subjecte complex com aquest, no és pas gens estrany que el verb hi aparegui revestint la forma del singular, i potser trobaríem qui seria capaç de defensar-ho i tot. Si algú construeix una frase com «*Ho diu el porter i l'ordenança*» és que es deixa influir segurament pel primer element del subjecte complex, però sorprenem frases com

—ràpid, espontani i poc reflexiu— sinó també en textos que hom pot pensar que han estat ben pensats i revisats, com ara, per exemple, eslògans i frases publicitàries. Notem, tanmateix, que una construcció com *Diu que el porter i l'ordenança ho van veure* és ben correcta, car el subjecte de *diu* és sobreentès —i pot ésser del singular— o impersonal.

Com se sap, en les oracions anomenades passives pronominals (construïdes amb el pronom *es*, que indica que l'acció del verb és deguda a una persona indeterminada) el verb concorda en nombre amb el complement directe: *Es va sentir un soroll estrany* i *Es van sentir uns sorolls estranys*. Aquest fet no sol presentar gaires vacil·lacions. Però si el complement directe és representat per un grup nominal complex com l'anterior, la vacil·lació segurament és més probable. Es manté, tanmateix, el verb en la forma del plural: *Es van sentir un xiulet i un espetec*. Vet aquí un exemple extret del Diccionari Fabra: *Amb el nom de pi melis es designen també el P. Larcio i el P. silvestri* («pb»).

Albert Jané